

Huvudman

Ragunda kommun
ragunda.kommun@ragunda.se

Beslut

Datum 2026-01-16
Dnr SI 2025:7257
Sida 1 (11)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Anders-Olofskolan i Ragunda kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen. Ragunda kommun att senast **17 april 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning i svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmål, särskilt stöd och extra studietid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ragunda kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ragunda kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning i svenska som andraspråk

1. Se till att lärare som bedriver undervisning i ämnet svenska som andraspråk planerar undervisningen utifrån kursplanen i ämnet och att undervisningen behandlar kursplanens centrala innehåll. (9 kap. 1 § skolförordningen [2011:185] samt förordning [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, nedan Lgr 22, avsnitt 5 Kursplaner svenska som andraspråk)
2. Se till att lärare som bedriver undervisning i ämnet svenska som andraspråk ges kompetensutveckling om föreskrifter som gäller för undervisning i ämnet svenska som andraspråk. Detta gäller inte om läraren är behörig för undervisning i ämnet. (2 kap. 34 a § skollagen och Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Studiehandledning på modersmål

3. Se till att de elever som bedömts ha behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Av sammanställningen ska framgå vilka elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk som behoven avser och hur elevernas behov av studiehandledning på modersmålet tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Särskilt stöd

4. Se till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, och för anmälningar som har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn från datum för detta beslut till och med den 13 april 2026 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

Extra studietid

5. Se till att samtliga elever i årskurs 4–9 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Dokumentation och scheman om den extra studietid som skolan anordnar ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (10 kap. 5 a § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:7257) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Anders-Olofskolan i Ragunda kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Anders-Olofskolan följer gällande bestämmelser om undervisningen i svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmålet, särskilt stöd, extra studietid och frånvaro.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, mentorer, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 20 oktober 2025 och den 4 november 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen i svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av betygskatalogen framgår att flera elever på skolan får betyg i ämnet svenska som andraspråk. Lärare uppger i intervju att åtminstone åtta elever i årskurs 4–6 och åtminstone femton elever i årskurs 7–9 läser svenska som andraspråk. Av betygskatalogen för vårterminen 2025 framgår att flera av dessa elever hade F i betyg i ämnet.

Av ingiven förteckning över undervisande personal framgår att flera av de lärare som bedriver undervisning i svenska som andraspråk saknar behörighet att undervisa i ämnet. Av intervju med lärare framgår att

undervisningen i svenska som andraspråk är integrerad i undervisningen i ämnet svenska och att eleverna som läser svenska som andraspråk arbetar med samma uppgifter och material som de andra eleverna. Orsaken till detta uppges bland annat vara att lärare upplever att de varken kan eller har pedagogisk utbildning eller erfarenhet att bedriva undervisning i svenska och svenska som andraspråk samtidigt. Lärare uppger att den undervisning som ges till elever som läser svenska som andraspråk följer kursplanen i svenska. Lärarna uppger att skolan även hade detta upplägg under läsåret 2024/25 samt att de vid ett flertal tillfällen talat med rektorn om att de upplever brister i hur undervisningen i svenska som andraspråk är organiserad.

Rektorn uppger att hen är medveten om att lärare under en längre tid haft utmaningar när det kommer till att ge eleverna undervisning i ämnet svenska som andraspråk. Enligt rektorn har skolan därför under innevarande läsår bland annat genomfört insatser där vissa elever som ska läsa svenska som andraspråk fått viss undervisning i skolans studieverkstad, där de kan ges extra språkstöd.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för 1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, 2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och 3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Enligt bestämmelsens andra stycke beslutar rektorn om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska, och undervisningen i svenska respektive svenska som andraspråk följer olika kursplaner (5 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen och Lgr 22, avsnitt 5 Kursplaner).

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, samt att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap. 34 § a skollagen).

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter (Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i undervisningen i ämnet svenska som andraspråk. Av utredningen framgår att det finns ett större antal elever på skolan som bedömts ha behov av undervisning i ämnet

svenska som andraspråk, men som i stället får undervisning enligt kursplanen för ämnet svenska. Detta är en brist. Eleverna går därmed miste om undervisning som omfattar det centrala innehållet som följer av kursplanen i ämnet svenska som andraspråk.

Det framgår vidare att lärare som ska bedriva undervisning i svenska som andraspråk inte har de kunskaper som de behöver för att planera och bedriva undervisningen i enlighet med den aktuella kursplanen. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn behöver säkerställa att berörda lärare får förutsättningar och kompetensutveckling i syfte att de ska kunna bedriva undervisningen i enlighet med gällande föreskrifter.

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av tillsynen framgår att det finns några elever på skolan som ges studiehandledning på modersmålet. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framkommer dock att det finns ytterligare ett flertal elever i både årskurs 4–6 och i årskurs 7–9 som har behov av studiehandledning på modersmålet, men som inte ges sådant stöd. Lärare uppger att några av dessa elever började på skolan under innevarande läsår, men att andra elever har gått på skolan en längre tid. Lärare uppger att de mer teoretiska ämnena är svåra för dessa elever på grund av språket och att det i dessa ämnen finns en risk att eleverna inte kommer nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Enligt lärare finns det behov av studiehandledning på språken nederländska, tyska och ukrainska.

Av intervju med rektorn framgår att det under innevarande termin finns fler elever som har behov av studiehandledning på modersmål än som får det samt att det främst rör sig om elever med tyska eller nederländska som modersmål. Enligt rektorn gjordes det under en period läsåret 2024/25 försök att organisera studiehandledning på modersmål i nederländska genom fjärrundervisning. Rektorn uppger att fjärrundervisningen inte fungerade särskilt väl och eleverna därför inte ville delta. Fjärrundervisningen avbröts av den anledningen under föregående läsår. Rektorn uppger vidare att det finns en planering för att framöver börja anordna studiehandledning på modersmål i nederländska genom fjärrundervisning igen. För elever med tyska som modersmål uppger rektorn att det finns en tysktalande lärare på skolan som kan hjälpa till att stötta dessa elever. Rektorn uppger att denne lärare inte är utsedd som studiehandledare. Vidare uppger rektorn att elever kommer erbjudas studiehandledning på svenska i studieverkstaden.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av skolförfattningarna framgår att en elev som har behov av studiehandledning på modersmålet ska få det. Av utredningen framgår att flera elever inte får studiehandledning på modersmålet trots att de bedömts ha behov av det, vilket är en brist. Utredningen ger även stöd för att lärare bedömer att flera av eleverna har behov av studiehandledning på modersmål för att nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet stödja elevens kunskapsutveckling i olika ämnen och hjälpa eleven att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål.

Särskilt stöd**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av skriftlig dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av framgår att det på skolan finns ett åtgärdsprogram i årskurs 4–6 samt nio åtgärdsprogram i årskurs 7–9.

Av ingiven skriftlig dokumentation framgår att en anmälan om behov av utredning av särskilt stöd görs till elevhälsoteamet. Det är rektor eller biträdande rektor som tar emot anmälan och ärendet fördelas sedan till den insats inom elevhälsan som är mest relevant. Av intervju med lärare framgår att anmälan om särskilt stöd görs digitalt till elevhälsoteamet. Representanter för elevhälsan bekräftar i intervju att det är de biträdande rektorerna för årskurs 4–6 respektive årskurs 7–9 som tar emot anmälningar om utredning av särskilt stöd.

Lärare i årskurs 7–9 uppger i intervju att elevhälsan brukar återkoppla ganska snabbt efter att lärare lämnat in en anmälan om behov av utredning av särskilt stöd, ofta inom en månad. Lärare i årskurs 4–6 uppger däremot att återkoppling efter en sådan anmälan kan dröja mycket länge. En lärare i årskurs 4–6 uppger exempelvis att hen väntat längre än en hel termin på återkoppling angående en av sina anmälningar. Representanter för

elevhälsan uppger att biträdande rektor för årskurs 4–6 sällan tilldelar elevhälsan inkomna anmälningar om behov av särskilt stöd gällande elever i årskurs 4–6 och att de därför sällan genomför sådana utredningar. Representerarna uppger att återkoppling ofta saknas, vilket medför att ärenden kan fastna. Flera ärenden har varit vilande i flera månader, vilket leder till att lärare upplever att elevhälsan inte agerar.

Av intervju med lärare framgår att ett tiotal elever i årskurs 4–6 anmälts för behov av särskilt stöd under höstterminen 2025. Detta eftersom eleverna, trots att eleverna ges extra anpassningar i den ordinarie undervisningen, riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Av skriftlig komplettering från rektorn framgår att det inkommit totalt sex anmälningar om behov av utredning av särskilt stöd under höstterminen 2025.

Av intervju med representanter för elevhälsan, rektor samt av inkommen skriftlig dokumentation framgår att endast en av dessa elever har utretts för behov av särskilt stöd.

Rektorn uppger i intervju att en möjlig förklaring till varför det inte har inletts några utredningar om särskilt stöd för alla de tiotal elever som anmälts i årskurs 4–6 är att andra åtgärder vidtagits i stället. Enligt rektorn har kommunikationen till lärarna i sådana fall kanske inte varit tillräckligt tydlig. Vidare uppger rektorn att det ofta blir mer fokus på särskilt stöd för elever i årskurser där det sätts betyg.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive

utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Skolan har gällande ett flertal elever i årskurs 4–6 underlåtit att starta utredningar om särskilt stöd, trots att eleverna har anmälts till rektorn. Anmälan har skett eftersom undervisande lärare bedömt att eleverna inte kommer uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen. Anmälningarna har gjorts till rektorn under innevarande läsår. Av utredningen framgår dock att rektorn endast beslutat om att starta utredning om särskilt stöd för en av dessa elever.

Skolförfattningarna anger att när lärare eller annan personal anmäler till rektorn att en utredning om särskilt stöd behöver startas är rektorn, eller den rektorn delegerat det till, skyldig att skyndsamt se till att starta en utredning om elevens eventuella behov av särskilt stöd. Det är enligt skollagens krav inte frivilligt för rektorn att välja mellan att starta och inte starta en sådan utredning efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd har inkommit. En sådan utredning kan enligt förarbetena vara mer eller mindre omfattande, men den ska alltid komma till stånd. Skyldigheten att se till att elevers behov av särskilt stöd utreds gäller såväl när elever inte befaras uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som när elever uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller skollagens krav på att rektorn ska se till att en utredning om särskilt stöd alltid inleds efter att en lärare anmält att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Bristen medför att elever riskerar att inte få det särskilda stöd de behöver och har rätt till.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elever framgår att skolan erbjuder extra studietid en dag per vecka. Några elever uppger att den extra studietiden är cirka en timme medan andra elever uppger att det är cirka en och en halv timme. Av

intervju med lärare framgår att den extra studietiden är en dag per vecka mellan kl. 15.15-17.00.

Elever och lärare uppger att inte alla elever kan delta under hela den extra studietiden på grund av att det inte går att kombinera med skolskjuts. Lärare uppger att de inte vet om skolan erbjuder alternativ skolskjuts så att alla elever som vill kan delta i den extra studietiden.

Rektorn uppger att den extra studietiden är organiserad två timmar per vecka, men att i praktiken försvinner 15 minuter i början eftersom såväl elever som personal som ska närvara behöver en kort rast innan. Rektorn uppger att de flesta eleverna kan ta en senare linjebuss, men att det finns anledning att se över möjligheterna att erbjuda alternativ skolskjuts för att möjliggöra att alla elever som vill kan delta i den extra studietiden.

Elever, lärare och rektor uppger att det är frivilligt att delta vid den extra studietiden.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden (10 kap. 5 a § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att kostnadsfri skolskjuts bör anordnas på så sätt att eleverna inte ska behöva avstå från att delta i extra studietid. Vid planeringen av studietiden behöver hänsyn därför tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts (prop. 2021/22:111 s. 20).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att inte alla elever i årskurs 4–9 erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid omfattande minst två timmar per vecka. Av utredningen framgår att extra studietid erbjuds en dag per vecka, men det framkommer olika uppgifter från elever, lärare och rektor om när den börjar samt när den slutar. Det framgår dock av utsagor från både elever och lärare att den extra studietiden inte uppgår till två timmar per vecka. Vidare framgår att elever som åker skolskjuts inte kan delta under hela den extra studietiden. Elevernas deltagande i verksamheten är frivilligt, men det är huvudmannens ansvar att erbjuda eleverna den studietid som de har rätt till antingen under skoldagen eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ragunda kommuns verksamhet vid Anders-Olofskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning i svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmål, särskilt stöd samt extra studietid. Det finns därför skäl att förelägga Ragunda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med lärare samt representanter för elevhälsan framgår att vårdnadshavare informeras samma dag vid ogiltig frånvaro samt att frånvaroutredningar startas om en elev har upprepad eller längre frånvaro. När en utredning har startats ser rektorn till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

Av intervjuer med lärare, mentorer, elevhälsa samt rektor framgår att skolan har en närvaroplan som uppdateras regelbundet. Frånvaroutredning startas om en elev har mer än 15 procent frånvaro och det är skolans sociala team, där socialpedagog och kurator ingår, som har ansvar att genomföra frånvaroutredningarna. I de fall en utredning startas ser rektorn till att huvudmannen snarast informeras.

Skolinspektionen har ställt frågor om ett antal namngivna elever med upprepad eller längre frånvaro. För dessa elever har en utredning om elevens frånvaro genomförts.

Lärare uppger att det för elever med problematisk skolfrånvaro sätts in insatser. Bland annat får en elev komma in i klassrummet tidigare och eleven har även haft en "trygg kamrat" samt vuxen som stöd. Lärare ger som exempel på andra insatser att en vuxen möter upp elever vid busköns och i något fall har hemundervisning förekommit.

Skolinspektionen har tagit del av skolans tre senaste frånvaroutredningar. Av utredningarna framgår orsaker till elevens frånvaro och åtgärder i syfte att öka elevens närvaro. Vidare framgår att uppföljningar genomförs regelbundet. I de utredningar som Skolinspektionen tagit del av har eleven, vårdnadshavare och elevhälsan deltagit.

Rättslig reglering

Av skollagen fram går att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt (7 kap. 2 § skollagen).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ragunda kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller frånvaro. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Lisa Naudot Bergh

Beslutsfattare
Signerat av: Lisa Naudot Bergh

X Anders Haglund

Föredragande
Signerat av: Anders Haglund

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Jasmine Johansson medverkat.